

Izloži vsak četrtek in velja s poštno vred. ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 25 din., pol leta 12.50 din., četrletno 6.50 din. Izen Jugoslavije 46 din. Naročnina se pošlje na upravljalstvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroška cesta 5. List se dopolnjuje do ed. povedi. Naročnina se plačuje v naprej. Telefon Interurban št. 115.

Posamezna številka stane 1 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravišlvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Čene inseratom po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije so pošlino proste.

Čekovni račun pošlino urade Ljubljana št. 10605. Telefon Interurban št. 415.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

52. številka

MARIBOR, dne 13. decembra 1928.

57. letnik.

Na agitacijo za naše časopise.

Proč s protiverskimi listi!

Dober časopis je dandanes potreben v vsaki hiši. Dober pa je za katoličana le katoliški list, ki zagovarja cerkev in vero. Vsak list, ki napada cerkev in vero, ki zaničuje verske resnice in smeši vse, kar je katoličanu svetega, list ki hvali in povečuje druge vere, na primer protestantsko ali pravoslavno vero, ni dober list in takega lista dober katoličan ne sme naročiti. Protiverski listi so v Sloveniji: «Tabor» in «Socialist» v Mariboru; «Nova Doba» v Celju; v Ljubljani pa: «Slovenski Narod», «Jutro», «Domovina», «Nova Pravda», «Jutranje Novosti», «Borba», «Kmetijski list» in cela vrsta drugih časopisov, posebno vsi listi socialdemokratske stranke. Cerkev izrecno prepoveduje protiverske liste. Belgijski škofje so celo izobčili iz katoliške cerkve vse tiste katoličane, ki podpirajo, naročajo in čitajo protiverski tisk. Ker taki listi ljudstvu oropajo vero in pokvarijo odrasle in mladino. Zato pa tudi vsem Slovencem kliče mo ob Novem letu: Proč s protiverskimi listi iz Vaših hiš! Ne kupujte in ne naročajte jih! Res žalostno je, ako večkrat celo verni slovenski inteligenti naročajo brezverske časopise ali pa jih kupujejo po trafikah in postajah ter s tem ljudstvu dajejo slab vzgled in ga pohujšujejo. Ta slaba navada mora izginiti! Ne vinarja več za brezverske liste!

Naročajte samo krščanske liste.

Naša dolžnost pa je, da na vso moč podpiramo dobre časopise s tem, da jih naročamo, kupujemo in širimo. Naš klic ob Novem letu mora biti: V vsako slovensko hišo dober krščanski časopis! Dobri, krščanski listi med Slovenci so v Mariboru: «Slovenski Gospodar», «Straža» in «Glasnik presv. Srca Jezusovega», v Ljubljani pa: «Slovenec», «Domoljub», «Bogoljub», «Cvetje» in drugi.

Novo leto je pred durmi. Prišel je čas, ko je treba obnoviti naročnino na časopise. Nujno prosimo vse dosedanje naročnike, da pridno porabijo položnice, ki so jih že dobili ter, če le mogoče, še pred Novim letom pošljejo naročnino za «Slov. Gospodarja», za «Stražo» in za «Glasnik presv. Srca Jezusovega».

«Slov. Gospodar stane: celetno	32 dinarjev.
polletno	16 dinarjev.
četrletno	8 dinarjev.
«Straža» stane: celetno	80 dinarjev.
polletno	40 dinarjev.
četrletno	20 dinarjev.
mesečno	8 dinarjev.
«Glasnik presv. Srca Jezusovega» stane celetno	7 dinarjev.

Živ pokopani.

Po angleškem izvirniku A. Bennetta napisal Paulus. 8. nadaljevanje.

Aleš Blaž je planil po koncu in vrgel list od sebe. «Kaj —? Čudak —? Ha ha ha —! Kaj vse si bote še izmislili, vi lažnjivi časnikarji! Vsi pojte —! Jaz — čudak?!»

Sunil je z noge časopis. «Seveda —! Samotar sem bil, posebnež, čudak —! Ha ha ha! Ker niste imeli zmislja za moje potrebe in za moje ideale, dokler sem bil še živ, — ker ste mi zagrenili življenje med vami, sem šel proč od vas. Zato pa sem sedaj samotar, čudak —! Ti bi se bil obesil, obesil bi se bil, pa ne samo samotar postal in čudak, če bi bil toliko grenkobe in razočaranja in stritih idealov doživel, kakor sem jih jaz —!»

Razburil se je in jezno je stopal po sobi. Čisto nič več ni bil plahi, boječ Aleš Blaž, — to je bil drzni, neustrašeni, užaljeni Aleš Blaž, pripravljen na boj do skrajnosti.

Ni mu bilo več za časopise, ne bil bi jih več vzel v roke, da mu ni obviselo oko na debelo tiskanih besedah: «Spomenik nepozabnemu pisatelju!»

Potegnil je časopis iz kupa in bral.

Nekdo se je razvnel v članku, da mora veliki mož dobiti dostojen spomenik. Na najživahnejšem trgu mu ga morajo postaviti. To da je narodna dolžnost. Sramoval bi se naj narod pred tujci, če ne bi s primernim spomenikom počastil spomina možu, ki ga slavi ves svet. Kraljevska akademija sama, je vedel povedati, je že sprožila misel. Natečaj za umetnike bo kmalu razpisan itd. —.

Širimo svoje liste!

Ni pa zadosti, da gorej navedene liste sami naročamo in plačamo. Treba je tudi, da te liste širimo med ljudstvom. To je zares apostolsko delo! Zato pa, dragi somišljeniki! Na delo, na vztrajno agitacijo za naše liste, da bodo naši listi v vsaki krščanski hiši. Storitve kakor dozda tudi letos svojo sveto dolžnost! Napravite si v vsaki župniji agitacijski odbor za časopise. Ta naj določi za vsako vas ali vsako občino posebne agitatorje, ki gredo od hiše do hiše in zbirajo naročnike za naše liste.

Pri agitaciji za naše liste so se dosedaj vsako leto odlikovali naši župani in zaupniki, posebno gibčni in delavni pa so bili naši mladeniči in naša dekleta, ki so agitirala od osebe do osebe. In na našo vrlo mladino stavimo tudi letos svoje posebno zaupanje, da se bo zavzela za dobro stvar ter opravila trudapolno delo agitacije. Mladeniči in dekleta na plan! Na delo za naše liste! Razvijte naj se prava tekma med Vami, kdo bo pridobil za naše liste več novih naročnikov.

Kdaj naj se začne agitirati?

Agitirati treba za naše liste vedno ob vsaki priliki. Posebno pa se določi za Štajersko za agitacijo čas od Božiča do Svetih Treh Kraljev. V teh dneh mora biti agitacija živahna in žilava od osebe do osebe. Nabrane nove in stare naročnike naj nam pošljejo cenjeni agitatorji takoj, da naročniki pravočasno dobijo liste. — Agitatorje in agitatorske odbore prosimo, da nam takoj pišejo po potrebne položnice za odpošiljanje denarja. Poštne in morebitne druge stroške naj si odštejejo od nabrane naročnine. Najboljše je, da se denar pošlje ob enem z imeni naročnikov, ker so potem pomote in zamude izključene in delo v upravištvu je silno olajšano. Kdor pa ne bi imel položnice, pa se lahko posluži tudi poštne nakaznice.

Cesa ne smete pozabiti!

Kdor nam pošlje naročnino, naj na položnico ali nakaznico napiše natančen naslov in pošto ter še dostavi, če je

«star ali «nove» naročnik.

«Stari» naročniki so tisti, ki so list že dozda imeli in ga še dobivajo, «novi» naročniki pa so tisti, ki lista zdaj ne dobivajo. Tudi agitatorji morajo natančno napisati, ali je naročnik, za katerega pošljejo denar, «star» ali «nove». S tem nam prihranijo veliko truda in težav.

Posebnih nabiralnih pol

za agitatorje ne bomo razpošiljali. Agitatorji naj vzamejo navadno polo papirja in naj na njo napišejo nabrane naročnike. Stroške za papir si naj odračunijo.

S tem smo svojim prijtelajem dali potrebna navodila za agitacijo. Zdaj jih pa nujno prosimo, da agitacijo

V zaničljiv smeh je prasnjal Aleš.

«Takile so —! Da bi mi kruha dali v življenju, zato tistikrat niso imeli denarja —. Sedaj, ko sem umrl, se me spominja tista čedna «akademija» —. Seveda —! Za spomenik bo pa imela denarja! Kamen mesto kruha —! Brrrrr —!»

«Pravijo», je nadaljeval člankar, «da hoče sorodnik velikega pokojnika, tovarnar Sime Blaž, sam tudi prispevati veliko svoto —.»

«Prej ga ni bilo na spregled —!« je zamomljal Aleš in jezno zavrgel list.

Še enega je vzel v roke.

«Pogreb našega velikega moža!»

Blaža je spreletela mrzla polt —. Bral je.

«Najnovejšel! Iz poluradnega vira doznavamo o pogrebu našega slavnega pisatelja tole:

Veliki pokojnik bo izpostavljen v mestni hiši na mrtvaškem odru. Občinstvu bo dovoljen vstop v sredo od 9. do 2. ure. Pogreb bo v sredo popoldan ob štirih. Iz mestnega doma bo šel sprevod v cerkev in od tam na pokopališče. Pogrebne stroške bo poravnala kraljevska akademija prosvete. Natančen spored —. Itd.

Aleš Blaž je skočil na noge s tako silo, da se je prevreget udobni naslonjač v kljub svoji teži.

«To se ne sme zgoditi —! Nikdar in nikoli ne —! Skandal bi bil, sramota bi bila, žaljenje narodnega ponosa —!»

Aleš Blaž je divjal in sopihal po ulicah, za nikogar se ni zmenil, ves strah pred ljudmi ga je minil. Z rokami je krtilil, polglasno je govoril.

«Ha ha ha! Tega malopridneža, tega goljufa, — pa bi ga v mestni hiši djali na mrtvaški oder! In narod bi

dobro pripravijo, da jo živahno razvijajo in da od Božiča do Sv. Treh Kraljev preplavijo vse naše občine in vasi z agilnimi, vztrajnimi in požrtvovalnimi agitatorji in agitatoricami. Vsi pa, ki bodo delali za razširjenje naših listov, naj imajo pred očmi, da bodo prihodnje leto zopet občinske in mogoče tudi oblastne in srezke volitve. Najboljša priprava za volitve pa je močno razrišjeno časopisje.

Osrednji agitacijski odbor za časopise v Mariboru.

Iz delovanja naših poslancev.

V Zrečah in Konjicah sta v soboto, na Marijin praznik, bila politična shoda SLS, na katerih je govoril poslanec dr. Hohnjec. V Zrečah se je po ranem cerkvenem opravilu zbralo v Kračunovi gostilni veliko ljudi, ki so z največjo pazljivostjo poslušali poročilo poslanca Hohnjeca. Njegova izvajanja o delovanju sedanje srbske vlade, katero podpirajo nemški poslanci, o zlih posledicah centralizma, katerega so zakrivali slovenski demokratje in samostojneži, o popolni nesposobnosti socialne demokracije za rešitev ne samo državnopolitičnih, marveč tudi socialnih vprašanj, so poslušalce iznova potrdile v neomajenem prepričanju, da je rešitev Slovenije, slovenskega naroda in vseh njegovih stanov edino mogoča pod zastavo SLS. Gospod duh. svetnik Karba je ob začetku shoda dal poročilo o delovanju krajevne političnega društva «Straža», g. župan veleposesnik Winter pa je ob koncu izrazil zahtevo po podržavljenju advokatov in notarjev in po odpravi odrtije, katero uganjajo nad ljudstvom nekatere banke. — Shod v Konjicah po večernicah, ki se je vršil v hiši okrajne posojilnice ter je bil prav dobro obiskan, je otvoril in vodil mil. g. arhidijakon Fr. Hrastelj. Poslanec dr. Hohnjec je zborovalcem podal jasno sliko težkega in vztrajnega boja poslancev naše stranke zoper krivice, ki jih na vseh poljih centralizem dela našemu narodu. Ta centralizem so ustvarili slovenski demokratje, samostojneži in socialni demokratje in zato so tudi soodgovorni za vse njegove nasilnosti in krivičnosti. Centralizem podpirajo nemški poslanci, ki so poleg srbskih radikalov glavni krivci za vsa ogromna bremena, katera centralizem nalaga Sloveniji in njenim prebivalcem. Dr. Hohnjec je naštel tiste seje, na katerih, in tiste zakone, za katere so glasovali nemški poslanci. Končno je razpravljaj o Radičevi stranki in o drugih strankah, ki so združene v revizionistični zvezi. Zborovalci so poslancu in njegovim tovarišem v Jugoslovanskem klubu izrekli popolno zaupanje. Ob enem so protestiralo zoper upeljavo kuluka v Sloveniji ter tudi sprejeli resolucijo, s katero se ostro in ogorčeno protestira zoper proticerkvene nakane svobodomiselnega učiteljstva, ki hoče duhovnike vreči ven iz šole.

ga hodil gledat, «velikega pisatelja», in slovesno bi ga nesli v cerkev in —.»

Dalje ni mogel misliti. Krčevito, blazno se je nasmel. Čulo se je, kot bi bil zajokal.

Ljudje so se obračali za njim, majali so z glavami, to pa tam je kateri dejal: «Menda je znorel, tale dedec —?»

Aleš Blaž ni videl, ni slišal nikogar.

«K njemu pojdem! K Šimenu —! On je moj sorodnik, z njim se najlažje zmenim. Vse mu povem! Kakor sem ga prevaril —. Da je runko Brglez umrl, ne pa jaz —. In kako sem sebe izdal za Hinkota —.»

Ujezil se je, da je storil tako neumnost.

«Takle sem! Boječ, kadar bi moral biti odločen, — pa predrzen in nagel, kadar bi moral biti previden —! Ne mislim na posledice! Kdo ve, kake neumnosti bom še počel v življenju —!»

Stopil je počasneje.

Saj ni več daleč. In postaral da se je, si je pravil, noge ga ne nesejo več tako dobro, naduha ga tlači —. In vobče, čemu bi hitel. Stvar je treba premisliti, da kje spet ne naredi neumnosti.

Kaj bo rekel Šime —?

Spomnil se je na sinočšniji prizor. Pred oči mu je stopil Šime Blaž, njegov «mrzli stric», star, obilen, močen človek, strogega, neprijaznega lica, v črni, žalni obleki, s črnimi rokavicami. Čul je njegov trdi, neizprosni glas.

Spomnil se je, kako ga je brezsrčno spodil iz hiše: «Poberite svoje stvari in pojdite!»

Alešu je zastajal korak.

«Čudno, da človek tako naglo opeša —! Star sem, star!« je mrmral. «Ne morem več kakor nekdoj —.»

Čadramska župnija je pretekli teden dobila 4 nove zvonove. V nedeljo, dne 2. decembra, je bila blagoslovitev dveh velikih zvonov (d in fis) za župno cerkev. — Slovesno blagoslovitev je izvršil ter imel lepo, svečanostno primerno pridigo mil. g. konjiški arhidiakon Fr. Hra-stelj. Za botra sta bila g. knez Oton Windischgrätz in gospa Franja Kunej. V nedeljo, dne 9. decembra, pa je bila blagoslovitev dveh novih zvonov pri podružnici sv. Miklavža. Zvona je blagoslovil domači župnik Franc Hohnjec, ki je v poljudnem in navdušenem govoru po-jasnili namen zvonov in dolžnosti kristjana do njih in do cerkve.

16. decembra:

seje

vseh krajevnih odborov Slovenske ljudske stranke na Štajerskem, Koroškem in v Prekmurju!

23. decembra:

občni zbori

vseh krajevnih organizacij Slovenske ljudske stranke na Štajerskem, Koroškem in v Prekmurju!

Podrobnosti

najdete v okrožnici tajništva SLS v Mariboru!

Ivan Štemper, ekonom graščine Ormož:

Naprava in oskrbovanje travnikov.

Dobri travniki so velika dobrota za živinorejo, ki zavzema med vsemi panogami kmetijskega gospodarstva pri nas skoroda prvo mesto. Imamo seveda tudi gospodarstva, kjer se vsa potrebna krma za živino pridelava na njivah, pa vendar bi bila ta gospodarstva na boljšem, če bi imela tudi več dobrih stalnih travnikov. Na dobrih travnikih se pridelava najboljša in najcenejša krma. Razen tega so krmski pridelki na travnikih sigurnejši, kakor na njivah. Travniki so za uspešno živinorejo neobhodno potrebni zlasti v planinskih krajih, kakor nam pričajo travorodne nižine na Angleškem, kjer rede najdražjo in najlepšo živino. Pri nas smo v tem oziru mnogo na slabšem. Vzrok temu je pomanjkanje dobrih travnikov in slaba živinska krma.

Velikega pomena so travniki neposredno tudi za poljedelstvo. Če pridelamo na travnikih obilo krme, dobimo tudi več gnoja, da moremo naša polja boljše gnojiti. Travnike gnojimo uspešno s kompostom, gnojnico in umetnimi gnojili.

Počasi, umerjeno je stopal. Ni več kriča z rokami. Globoko se je zamislil.

«Kaj bo naredil Šime —? Poslušal me bo, s svojimi strogimi, nopremičnimi, trdimi očmi me bo gledal —. In potem —?»

Aleš je v duhu videl, kako ga Šime Blaž, njegov edini sorodnik, sune in brčne iz hiše njegovega očeta. Čul je, kako so se hišna vrata zaloputnila za njim, pognan kakor berač —.

«Ali pa —. Pograbil me bo in me zaprl v eno tistih praznih sob, stražo bo poklical in v blaznico me bo dal odvesti —. Temu le človeku se je znešalo v glavi, bo rekel, za Aleša Blaža, mojega rajnega nečaka in velikega pisatelja se ima! — O, ta neusmiljeni Šime je vsega zmožen!»

Čisto počasi je lezel. Noge so mu drsale po tlaku. «Utrujen sem! Preveč sem se zaletel izpočetka!»

Pot si je brisal s čela.

Zavil je okrog ogla.

Dolga, samotna ulica je ležala pred njim.

Da, to je njegova ulica —! In tamle spodaj, je njegova hiša, hiša njegovih dedov —!

Aleš Blaž je še naredil par drsavih korakov nato se je ustavil. Srce mu je močno udarjalo. Sopol je.

«Nisem zdrav! In počiti si tudi moram nekoliko! Tak ne bom stopil predenj!»

«Pa še kdove če je tukaj —? Morebiti je pa doma na svojem stanovanju? Kaj bi tudi naj počenjal v tistih praznih, zapuščenih hišah? Saj Hinkotovo truplo so menda že odnesli —. Žive duše ni videti —. Ne bom ga našel. Neumnost tole, da sem ga šel sem iskat! Vrnil se bom —.»

S plašnimi, negotovimi očmi je meril dolgo vrsto tihih hiš.

Pri nas imamo travnike, ki potrebujejo v vsakem slučaju temeljitega izboljševanja. Največ jih imamo v nižinah, dolinah in ravninah. To so ponajveč naravni, sami od sebe zasejani travniki in so zato stalni. Ako imajo takšni travniki ugodno lego za namakanje, nam dajejo leto za letom stalne in dobre košnje. Dostikrat pa najdemo v nižavi tudi zelo slabe travnike, ki so ali močvirni, ali premokri, ali pa tudi presuhi. V močvirnih travnikih včasih ne dobimo drugega, nego ločje in bičje, ki je uporabno edinole za steljo. Umetne travnike napravimo iz njiv, ki jih preorjemo in obsejemo s travnim semenom.

Imamo pa tudičasne ali menjalne travnike, ki so v modernem gospodarstvu največjega pomena. Na takšnih travnikih se pridelava razmeroma največ in najboljša krma in zemlja se dobro izkoristi. Njive preorjemo, zasejemo s travnim semenom in kosimo nekaj let, dokler dajejo dovoljne košnje. Nato jih zopet preorjemo in spremenimo v njive, na katerih pridelamo potem obilnejše poljske pridelke, ker se je zemlja v tem času primerno odpočila. Seveda je treba takšne travnike večkrat tudi primerno gnojiti. Imamo tudi mnogo travnikov, ki so ob enem sadonosniki. Takšni travniki nam služijo v dvojno svrhu. Kolikor manjši je pridelok krme, toliko večji je dohodek iz sadja. Dobro oskrbovani in gnojni sadonosniki dajo pod ugodnimi razmerami lahko še več in boljše krmo, nego stalni travniki. Po bregovih nahajamo takoimenovane kočenice ali rovtje, katerih je tudi pri nas mnogo. So več ali manj opuščeni in dajejo zato slabe pridelke. Največkrat so taki travniki presuhi ter dajo kvečjemu samo eno dobro košnjo, v poznejšem poletju pa se rabijo za pašnike. Tudi takšni travniki bi se dali izboljšati s primernim obdelovanjem. Visoko na planinah se nahajajo planinske kočenice, kjer raste dobra krma. V poštev pridejo za planšarje, ki rede svojo živino s to krmo samo ob ugodnem letnem času, ko se živina more pasti.

Vrednost travnikov zavisi od njih rodovitnosti glede kvalitete in množine trave. Rodovitnost je odvisna od lege, zemlje in podnebja. Najbolj rodovitni travniki so v vlažnih legah in vlažnem podnebju. Rodovitnost zemlje igra tudi pri travnikih veliko ulogo. Največ vredna je težka zemlja, ki je bogata na črni sprstenini in apnu. Zemlja pa mora biti tudi dovolj globoka, zlasti pri detelji, da se rastline boljše ukoreninijo in lažje prenašajo sušo. Poleg naravnih vplivov je za rodovitnost travnikov merodajen tudi način obdelovanja in oskrbovanja.

Z ozirom na rodovitnost izboljšamo travnike veliko lažje, kakor njive ali vinograde. To dosežemo s pravilnim in smotrenim gnojenjem. Postopanje pri gnojenju travnikov je enostavnejše, kakor pri gnojenju drugih kultur, ker gnojja ni treba podoravati. Za gnojenje služijo raznovrstna gnojila. Hlevski gnoj je za travnike manj vredno gnojilo, ker vsebuje navadno premelo fosforovo kislino, ki je potrebna zlasti za detelje in stročna zelišča. Z dušikom nasičeni travniki so obraščeni navadno z velikodebelnimi plevalnimi in malovrednimi travami. Tam se šopiri čestokrat velika krebujlica, dežen ali lušč in druga taka zelišča, ki bi bila bolj pripravna za kurjavo nego za krmiljenje živine. Da se te malovredne rastline preveč ne razmnože, je potrebno gnojiti s fosfotnimi gnojili.

S hlevskim gnojem se gnoji v jeseni. Samo star, dobro razkrojen in popolnoma droben hlevski gnoj je uporaben za gnojenje travnikov. Gnoj se enakomerno raztrosi po celi površini ter pusti skozi zimo ležati. Šele na spomlad se zavlači s travniško brano. Nerazkrojene ostanke od gnojja se spravi nazaj pod živino, ali pa porabi za kompost. Ker je gnojenje travnikov s hlevskim gnojem precej

težavna stvar, se ga uporablja rajši na njivah, kjer tudi več zaleže.

Izvrstno domače gnojilo za travnike je kompost. Vrednost njega zavisi od snovi, iz katerih je nastal. Kompost mora biti dobro predelan in popolnoma droben. Z njim se gnoji približno enako, ko s hlevskim gnojem. Razloček je samo ta, da ga ni treba v spomlad skupaj grabiti, ampak ga samo prebravamo in pustimo na travniku. Z dobrim kompostom gnojeni travniki ostanejo dalje časa rodovitni in se zarastejo z gosto travo.

Pepel je tudi dobro gnojilo za travnike, osobito za težko in vlažno zemljo. Cestno blato, apno, lapor in sip iz starega zidu so pripravna gnojila za kisle in mokre travnike. Apno se spaja s kislina v zemlji mokrotnih travnikov ter jim odvzame škodljiv vpliv. Raztresiti ga je v jeseni ali tekem zime.

Poleg komposta in pepela so umetna gnojila izvrstno sredstvo za izboljšanje travniških pridelkov. Izkušnje nas uče, da se z umetnimi gnojili dosežejo v travništvu neverjetno lepi uspehi. Med najvažnejša travniška gnojila spadajo: Tomasova žlindra, superfosfat, kostna moka, rudninski superfosfat, kajnit in žveplenokisli kalij. Tomasova žlindra in kajnit sejemo v jeseni ali tekem zime, da se do pomladi zadosti raztopita. Mesto kajnita se rabi z dobrim uspehom 40 odstoten žveplenokisli kalij. Superfosfate trosimo v spomlad, ker se brzo tope. Na 1 ha je treba približno 10 meterskih stotov umetnih gnojil in sicer polovico Tomasove žlindre in polovico kajnita. Če je v zemlji več kalija, je treba Tomasove žlindre nekoliko več (600 kg), kajnita pa manj (400 kg). Žveplenokislega kalija je treba samo po 100 kg mesto kajnita. Superfosfata damo približno toliko kot Tomasove žlindre ali še več. Sploh je Tomasova žlindra za travnike primarno najboljšo gnojilo, ker je učinek dolgotrajen in najbolj siguran.

Z gnojenjem samim pa se ni pomagano, ako nimamo primerne lege in tal. Vlažne lege so sicer najprimernejše, toda ne smejo biti prevlažne. Kakor hitro je travnik prevlažen, začne rasti malovredne kisle trave, kakor šaši in preslice ali celo biček, mavček itd. Razumljivo je, da takšna trava ni kaj prida za živino. Izmed sladkih trav se najde na takšnih mestih včasih še masnica, pisanka, sladika in kraslika. Najrajši pa rastejo po močvirnih krajih preslica, vodenica, mahovi, kalužnice in enake rastline, ki dajejo plevel. Vsakemu kmetovalcu je znano, kako pičli in malovredni so pridelki po takih zapuščenih travnikih. Tukaj tudi gnojenje ne zaleže mnogo, dokler ne odpeljemo talne vode.

Premoker travnik je treba preiskati, odkoder prihaja voda in kamor bi se mogla odpeljati, da bi se travnik osušil. Marsikje bi se voda samo z enim jarkom dala odvesti in bilo bi pomagano. So pa tudi lege, kjer je treba veliko jarkov in odvajanje vode po posebnem za to izdelanem načrtu. V tem slučaju govorimo o drenažiranju travnikov. Ako je kompleks velik in prizadetih več gospodarstev, se vrši drenažiranje navadno s podporo države. Včasih bi bilo mogoče travnik izboljšati, ako bi se struga mimo tekočega potočiča samo iztrebila in poglobila. S tem bi bila gladina vode znižana. Na drugih krajih bi trebalo mogoče nasuti samo nekoliko zemlje in voda bi izginila.

Lepe uspehe v travništvu dosežemo z namakanjem. To je opažati posebno v krajih, kjer imajo za to ugodne prilike, kakor v severni Italiji in drugod. Pri nas bi se dal travniški pridelok čisto znatno povečati, ako bi napeljali po zimi vodo na travnike. Tekoča voda travnike gnoji, ker vodi mnogo hranilnih snovi s seboj. Posebno gnojilna je voda ob nalivih in dolgotrajnem dežju. Voda, ki teče skozi vas zanikernih vaščanov, je pomešana z gnojnico in zato

Glej —, da, — zares!

Čudno, da je ni prej zagledal!

Na hiši je visela črna zastava —.

Aleš se je stresel od nog do glave. Spomnil se je naznanila v časopisju. Jutri bo njegov pogreb —.

Kri mu je planila po žilah. V hipu je izginila neodločna obotavljivost, ki ga je skorajda že premagala. Zasukal se je na peti in trdo, odločno stopil naprej.

«Ne ne —! To se ne sme zgoditi —! To moram preprečiti, za vsako ceno preprečiti! K njemu moram, moram —! Morebiti je pa vendarle tukaj. Ne, skoraj gotovo da je —. Zavoljo pogreba. Edini sorodnik je, mnogo posla bo imel s pogrebom —. In če ga ni, pa poizvem za njegov naslov. Nekoga je gotovo pustil za varuha zapuščenih hiš —. Najti ga moram —! Vse mu bom povedal, dokazal mu bom, da sem njegov sorodnik, da ga poznam iz otroških let —. Dokazal mu bom, da sem jaz Aleš Blaž, pisatelj, da je umrl Hinko, moj sluga, ne pa jaz —. Verjel mi bo, prepričal ga bom. In če ne —? K založniku pojdem, vso javnost bom spavil na noge zoper njega, časopise —. Ne pa ne —! To se ne bo zgodilo! Škandal, —, sramota —, goljufija —!»

Pred hišo je stal. Brez sape je bil.

Tule nekje mora viseti zvonec —. Da, tule je —. Le brž —!

Pograbil je za ročaj in se ga trdno oklenil, kakor se utopljenec oklene rešilnega droga. Le brž, da ga ne bo odnesel val plahosti in strahu.

Hastno je potegnil.

Znotraj v veži je zabingljalo, otožno, javkajoče. Čul je, kako je odmeval zvonec po praznih prostorih.

Srce mu je bilo kakor kladivo, mrzel pot mu je stal na čelu, kolena so se mu tresla. Noge so silile v stran, po ulici — proč —.

Prijel se je za ročaj.

«Ne ne —! Ne sme se zgoditi! Vse mu bom povedal! Da nisem umrl —. Da je umrl Hinko —.»

Vrata so se odprla.

Mlad človek je stal pred njim, oblečen kakor so običajno oblečeni strežaji, če trenutno nimajo posla krog osebe svojega visokega gospoda in se pečajo s pospravljanjem in snaženjem.

Aleš je kradoma ujel njegov nezaupni, neprijazni, skorajda sovražni pogled.

«Kaj želite?» je vprašal osoren, ošaben glas.

«E — prosim, ali ne stanuje tukaj gospod Smrekar?» je vprašal Aleš plaho in prestrašeno.

Šime Blaž se ni pisal za Smrekarja in Aleš je dobro vedel, da se tako ne piše. Smrekar je bilo le prvo ime, ki je prišlo na misel njegovim plašnim možganom.

«Ne», je odgovoril mladenič in naduto nabral ustnice. «Gospod tovarnar Šime Blaž stanuje tukaj. Ste se zmotili!»

«Oh, oprostite!» je dejal Aleš. «Mislim sem — zdelo se mi je — da je tukaj gospod Smrekar doma. Zmotil sem se. Oprostite!»

In šel je —.

Ni se preprial sam s seboj, nič si ni očitil. Čemu —?

Nekatere reči so mogoče na svetu, nekatere pa so nemogoče. In v tistem kratkem hipu med mladeničevim vprašanjem in svojim odgovorom je dobil Aleš Blaž jasno, neovrgljivo spoznanje, kaj je njemu mogoče in kaj nemogoče.

In nemogoče je bilo, da bi bil Aleš Blaž stopil pred Šimena in mu povedal: Jaz sem Aleš Blaž, nisem umrl. Hinko, moj sluga, je umrl. Tega Šimenu ni mogel povedati. Vohče nikomur ne —.

(Dalje prihodnjič).